

Referanser: KR 15/14

Regler for bruk av kirkens klokker

Sammendrag

Et forslag til reviderte Regler for bruk av kirkens klokker legges med dette fram for Kirkerådet til behandling.

Bakgrunnen for saken er Kirkerådets Høring om kirkebygg, hvor det i høringsbrevets kapittel 11 ble lagt fram et revidert forslag til Regler for bruk av kirkens klokker. Høringen fant sted våren 2014 og 177 høringsinstanser har avgitt svar.

I høringsbrevet ble høringsinstansene bedt om å svare på om de gir tilslutning til de følgende 4 endringer i regelverket:

1. Forslaget om å ha et eget punkt om bruk av kirkens klokker i advents- og fastetiden, hvor en bruker færre klokker ved sammenringing enn ellers.
2. Forslaget om at man i en vigsel kan klemte 3 ganger 3 slag etter den aronittiske velsignelsen.
3. Forslaget om å forenkle regelverket ved at det åpnes for å ringe ved kirkekonserter generelt.
4. Forslaget om å ha en bestemmelse om at ringing av kirkens klokker ikke kan benyttes for å markere deltakelse i aksjoner eller demonstrasjoner, men at Kirkerådet/Bispemøtet kan bestemme at kirkens klokker skal brukes i spesielle situasjoner.

De aller fleste som har svart på høringen om kirkebygg har bifalt og gitt positive kommentarer til det reviderte forslaget til Regler for bruk av kirkens klokker. Kirken i Norge har en tusenårig historie. Kirkeklokker og ringeskikker er en del av denne historien, og en sentral del av vår kristne kulturarv. Mange understreker at denne tradisjonen må videreføres. Dette fremgår i det vedlagte sammendraget til høringen med forslag til justert regelverk.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet vedtar forslaget til *Regler for bruk av kirkens klokker* som er lagt fram etter høringen, med de endringer og merknader som fremkom i møtet.
2. Forslaget oversendes til Bispemøtet for læremessig uttalelse.
3. Regelverk til vedtak:

Regelverket til vedtak:

11 Regler for bruk av kirkens klokker

§ 1. Formål

Kirkeklokkene er utviklet av den kristne kirke for å tjene dens liturgiske liv. Klokkene er musikkinstrumenter, en del av det liturgiske utstyr, og ringertjenesten er en liturgisk funksjon. De liturgiske funksjoner kirkeklokkene har i en evangelisk-luthersk kirke, kan sammenfattes under følgende hovedpunkter:

- å forkynne Guds ære - å peke oppover på samme måte som også kirketårnet og kirkespiret gjør det;
- å samle Guds folk til gudstjeneste;
- å kalle Guds barn til bønn og forbønn;
- å minne om det evige livs mål hos Gud i himmelen.

De følgende bestemmelser er å anse som et felles minimum alle kirker skal følge. Lokale ringeskikker som går ut over dette minimum, skal holdes i hevd og fortsette som hittil.

§ 2. Definisjon

Etter måten å bruke klokkene på sondrer man mellom:

Ringing: selve klokken svinger på sin aksel. Dette er den mest vanlige bruk.

Kiming: man slår i rask takt med kolven mot klokkens slag-ring. Dette er for fest og høytid.

Klemting: man slår i langsom takt med kolven mot klokkens slag-ring. Dette er bruken ved sorg o. l.

Når flere klokker skal ringes samtidig:

Man begynner da med den minste av klokkene, deretter den nest minste osv., og hver gang med en pause på 15-30 sekunder. Når man slutter å ringe, stopper man den minste klokken først, deretter den nest minste osv., som da man begynte.

§ 3. På vanlige søn- og helligdager

Til hovedgudstjenesten:

To forringinger, vanligvis med den største klokken, hver gang i ca. 5 minutter, til de tider som er lokal sedvane (f. eks. 9 og 10, eller 10 og 10. 30 e. l.).

Sammenringing, med alle klokker, i ca. 5 minutter. Denne ringing kan avsluttes med tre klemt, helst med den største klokken. Før de avsluttende tre slagene, kan det være informasjon om dagens gudstjeneste og stilhet.

De avsluttende 3 ganger 3 klemt, i tre atskilte grupper, og helst med den største klokken.

Til andre gudstjenester:

Bare sammenringing.

§ 4. På spesielle dager og tider i kirkeåret.

På alle høytidsdagene til jul, påske og pinse kimes det til høymesse: umiddelbart etter første og annen forringing og før sammenringingen, med den største klokken i ca. 5+5 minutter - med en pause imellom på 1-2 minutter, slik

1. forringing

Kimning i ca. 5 min.

Pause 1-2 min.

Kimning i ca. 5 min.

2. forringing

Kimning i ca. 5 min.

Pause 1-2 min.

Kimning i ca. 5 min.

Pause 1-2 min.

Kimning i ca. 5 min.

Pause 1-2 min.

Kimning i ca. 5 min.

Sammenringing

På høytidsaftenerne, dvs. på julaften, påskeaften og pinseaften, ringes det i ca. 5 minutter og kimes det i ca. 5 minutter avvekslende og med en pause imellom på 1-2 minutter i til sammen en time, vanligvis mellom kl. 17 og 18.

I advents- og fastetiden kan det brukes færre klokker til sammenringing enn ellers i kirkeåret.

§ 5. Ved gudstjenester på hverdager i uken:

Bare sammenringing.

§ 6. Ved de kirkelige handlinger

Konfirmasjon:

Det ringes med alle klokkene under prosesjonen.

Vigsel:

Det kan ringes i ca. 5 minutter før og etter handlingen, og det kan klemtes tre ganger tre bønneslag ved handlingens slutt.

Gravferd:

Det klemtes med den største klokken i ca. 5 minutter før sammenringingen, som skjer med samme klokke.

Det kan klemtes mens følget går til graven, og mens kisten senkes, og 3 ganger 3 slag ved handlingens slutt.

Det kan ringes mens følget går fra graven.

Annen bruk av klokkene bør fortsette etter gammel sedvane.

Ordinasjons- og vigslingshandlinger:

Det ringes med alle klokkene eller kimes under prosesjon.

Kirkevigsel:

Aftenen før ringes og kimes det som på høytidsaftener.

§ 7. Kirkekonsserter o. l.

Sammenringing kan skje med én klokke.

§ 8. Klokkespill

Klokkespill kan komme i tillegg til, men aldri istedenfor den foreskrevne bruk av klokkene etter dette regulativ.

§ 9. Avgjørelsesmyndighet

I samarbeid med ringer/kirketjener og kirkens prest registrerer menighetsrådet alle eventuelle lokale ringeskikker som går ut over de bestemmelser som er gitt i veiledningenes punkt 2 - 6. Dette gjelder også tradisjoner med manuell ringing.

I samråd med ringer/kirketjener og kirkens prest avgjør menighetsrådet hvordan ringebestemmelsene best kan tilpasses vedkommende kirke ut fra foreliggende muligheter (antall klokker) og tidligere praksis. Rådet sørger for at bestemmelsene for den enkelte kirke blir trykt og kunngjort på passende måte.

For bruk av klokker i døvekirken gis det unntak fra bestemmelsene § 2 - § 6. Klokkene brukes fra vedkommende kirkes foreliggende muligheter og tidligere praksis.

Menighetsråd og prost ser til at bestemmelsene blir fulgt i praksis.

I særskilte tilfeller kan biskopen etter søknad, gi dispensasjon fra deler av bestemmelsene i §§ 3 – 6.

§ 10. Annen bruk av kirkeklokkene

Kirkeklokkene er til kirkelig bruk, jf. § 1. Ringing med kirkens klokker kan ikke benyttes for å markere deltagelse i aksjoner eller som støtte til demonstrasjoner. Kirkerådet/bispemøtet kan bestemme at kirkens klokker skal brukes i spesielle situasjoner.

Saksorientering

III Saksframstilling med høringssammendrag og forslag til Regler for bruk av kirkens klokker

Dette dokumentet gir et sammendrag av høringen til kapittel 11 i Kirkerådssaken *Høring om kirkebygg 2014*. Dessuten inneholder det et forslag til justeringer av det forslaget til *Regler for bruk av kirkens klokker* som ble sendt på høring.

Innledning

Kirken i Norge har en tusenårig historie. Kirkeklokker og ringeskikker er en del av denne historien, og en sentral del av vår kristne kulturarv.

Klokking kommer opprinnelig fra Asia, og kom til Europa på 500-tallet. Klokker har vært bruk i forskjellige sammenhenger, men det er kirkens bruk som mest forbindes med klokking. Kirkeklokkene skulle spre budskapet og kalle inn alle til gudstjeneste.

De aller fleste som har svart på høringen om kirkebygg har bifalt og gitt positive kommentarer til det reviderte forslaget til Regler for bruk av kirkens klokker. Mange understreker også at ringingen er en viktig tradisjon som må videreføres.

Tunsberg bispedømmeråd understreker at det er en «fin tradisjon som markerer helga», og at vi «ikke må miste helligdagspreget og forsvinne ut av det offentlige rom.» *Møre biskop og bispedømmeråd* skriver: «Ja, vi støtter forslaga. Særleg er det bra at klokkene er ein del av det liturgiske livet.»

Generelt foreslår høringsinstansene bare små endringer og noen tillegg til eksisterende regelverk. Men noen argumenterer for at bruken av klokker bør avgjøres lokalt, eller forenkles fordi regelverket medfører store kostnader. Høringen gjør også oppmerksom på at det i de senere år har kommet en del reaksjoner på kirkens bruk av klokker. Klokkeklangen kan bli oppfattet som støy.

Høringsspørsmålene var:

A: Støtter dere forslagene i punkt 1-4 i innledningen?

1. Det er forslag om å ha et eget punkt om bruk av kirkens klokker i advents- og fastetiden. Forslaget er at en da kan bruke færre klokker ved sammenringing enn ellers. Dette er allerede dekket i pkt 1.2, men om en ønsker det tydelig markert kan en gi det et eget punkt.
2. I forbindelse med gudstjenestereformen kom det inn et forslag om å åpne for 3 ganger 3 slag ved avslutning også ved vigsel. Høringsinstansene bes om å uttale seg om dette.
3. Kirkekonserterne har ikke alltid en tydelig profil i forhold til om de ut fra dagens regler kan sammenringes. For å forenkle regelverket foreslår vi at det åpnes for å ringe ved kirkekonserter generelt. Kirkerådet foreslår at en i

pkt 7 endrer teksten til: Sammenringing kan skje ved en eller flere klokker før kirkekonserter.

4. Kirkene får i noen sammenhenger forespørsel om å ringe for å markere aksjoner eller støtte demonstrasjoner. Mange er usikre på hvordan reglene er for dette. Forståelsen av Kirkeklokkenes bruk er beskrevet i pkt 2: De skal tjene kirkens liturgiske liv og er en del av kirkens liturgiske liv. Ut fra det bør en være restriktiv i bruk av klokkene til annet bruk.

Det er foreslått et nytt siste punkt:

Kirkeklokkene er til kirkelig bruk, jf § 1. Ringing med kirkens klokker kan ikke benyttes for å markere deltagelse i aksjoner eller som støtte til demonstrasjoner. Kirkerådet/bispemøtet kan bestemme at kirkens klokker skal brukes i spesielle situasjoner.

B: Er det noen endringer i regelverket som dere vil foreslå?

Høringssvarene til disse spørsmålene belyses fortløpende i tilknytning til de enkelte paragrafene i regelverket:

Kommentarer og endringsforslag til de enkelte paragrafene

Til § 1. Formål

Et viktig moment i denne paragrafen er å fremheve at kirkeklokkene er et instrument. For å tydeliggjøre dette foreslår KA å ta ut ordet «egentlig» i første ledd av paragrafen: «Klokkene er (egentlig) musikkinstrumenter». Dette er en bedre formulering og ordet tas derfor ut av teksten i det justerte forslaget. Det er ingen forslag til å endre andre ledd i paragraf 1 hvor det angis fire formål for bruken av kirkens klokker. Derimot er det mange kommentarer til tredje ledd i paragrafen, hvor det heter at bestemmelsene er å anse som et felles minimum alle kirker skal følge, mens lokale ringeskikker kan komme i tillegg. Flere høringsinstanser kommenterer at regelforslaget kun tar høyde for at lokale ringeskikker som «går utover» dette minimum skal holdes i hevd. Dette kan være vanskelig for de menighetene der lokale ringeskikker fører til at de ringer *færre* ganger enn regelverket tilsier. Det ønskes endring som gjør at lokale ringeskikker der det ringes mindre enn minimum, kan bestemmes lokalt (*Engehaugen menighetsråd, Biri menighetsråd, Gjøvik MR, Snertingdal MR, Hunn MR m.fl.*).

Møre biskop og bispedømmeråd skriver at «her står lokale ringeskikker som går utover minimum i regelverket skal følgjast. Det kan vere problematisk å regelfeste at dei lokale ringeskikkane skal stå uforanderleg fast. Tilgang til personale, automatisering av klokkeverk eller andre tilhøve kan gjere at endringar er naturlege. Skal bør difor endrast til bør.»

Noen argumenterer for at bruk av klokker bør avgjøres lokalt, eller bør forenkles, fordi nytt regelverk kan medføre økte kostnader.

Der det er montert maskinelt ringeanlegg, kan ny teknologi være med å løse noe av dette. Det finnes nå styringssystemer som gjør det mulig å styre klokkeringingen fra et annet sted, om det er ønskelig. En kan også styre ringing for flere kirker fra samme enhet.

De fleste høringsinstansene problematiserer ikke at regelverket er et felles minimum alle kirker skal følge. Det foreslås derfor at siste ledd i paragraf 1 beholdes. Det er viktig at en opprettholder visse felles ringetradisjoner for hele landet. Lokale særpreg og ringeskikker må derfor komme i tillegg til regelverket, som må forstås som et minimumsregelverk.

Til § 2. Definisjon

Det er naturlig nok ingen kommentarer til denne paragrafen.

Til § 3. På vanlige søn- og helligdager

Høringsinstansene slutter seg til høringsforslaget. Et lite fåtall ønsker en mulighet til å bruke færre sammenringninger i forkant av gudstjenesten *Hellemyr menighetsråd* ønsker «at det skal være fleksibelt å ha en eller to forringinger, da det i vår menighet ønskes å ringe bare kl. 10.30 ved gudstjeneste kl. 11.00 (og sammenringing kl. 10.55)».

Fjaler sokneråd mener at det ikke tas hensyn til den nye liturgien med 3 bønneslag og stille bønn i gudstjenestens åpningsdel, og at dette bør rettes.

Det tas til følge og det føyes til en ny setning til det som står om sammenringing som kan avsluttes med tre klemte, helst med den største klokken. Her brukes teksten fra gudstjenesteboken: **Før de avsluttende tre slagene, kan det være informasjon om dagens gudstjeneste og stilhet.**

Til § 4. På spesielle dager og tider i kirkeåret

For å få en større variasjon i forhold til ringing, foreslås det i siste ledd at det i advents- og fastetiden ringes med færre klokker enn ellers. Få har innvendinger mot dette.

Derimot er det flere høringsinstanser som fremmer forslag om at det bør åpnes for større fleksibilitet i forhold til ringing på høytidsaftener. Det foreslås at det står «på høytidsaftener **kan** det ringes...».

Skedsmo fellesråd: «Ringing på høytidsaftener kan være komplisert p.g.a. flere gudstjenester etter hverandre, derfor foreslås det at det står kan ringes..» *Nedre Eiker kirkelige fellesråd* foreslår at høytidsringing må kunne avgjøres lokalt. «Enkelte avsidesliggende steder, og i lokalsamfunn der kirkegårder og kirker ikke er nært forbundet, vil slik høytidsringing virke mer forvirrende enn stemningsskapende.»

Hjelmeland kirkelige fellesråd er enig i det foreslåtte regelverket, men presiserer at det ikke må føles som et lovbrudd hvis en ikke klarer å følge reglene. ”§4 i forslaget er eit døme på ein altfor detaljert regel. I mange kyrkjer vil det ikkje vera mogleg å oppfylle dette utan omfattande investeringar i til dømes nytt ringeanlegg.”

Et klart flertall av høringsinstansene foreslår likevel at det **bør** høytidsringes over hele landet. Dagens formulering foreslås derfor beholdt.

Bømlo kirkelige fellesråd foreslår at det bør føyes inn i paragrafen om høytidsringing at det også skal ringes midnatt ved nyttårsaften. Det er likevel mest naturlig å begrense høytidsringing til de tre store kirkelige høytidsaftener og festdagene. Dette hindrer ikke at det i tillegg kan være lokale tradisjoner for ringing på nyttårsaften.

Til § 5. Ved gudstjenester på hverdager i uken

Det er ingen kommentarer til denne paragrafen.

Til §6. Ved kirkelige handlinger

Konfirmasjon

Hellemyr menighet er skeptisk til at regelverket sier at det skal ringes med alle klokker under prosesjonen. ”Det står ikke noe om det er prosesjon inn eller ut (...) vi frykter det vil bli mindre høytidsstemning med kirkeklokker en med annet musikalsk følge til prosesjonen.”

Vi ser at regelverket kan tolkes slik at det skal ringes under hele prosesjonen, men tenker likevel ikke at det er grunnlag for å detaljbestemme dette i regelverket. Det må avtales lokalt når orglet eller andre musikalske uttrykk overtar for klokkene ved inngangsprosesjonen og når klokkene starter å ringe ved utgangsprosesjonen.

Vigsel

Mange høringsinstanser uttrykker seg positivt til at det foreslås 3 x 3 slag ved handlingens slutt.

Ås kirkelige fellesråd skriver at ”forslaget om å ringe 3x3 ved vigsel støttes. Dette bygger opp om vigsel som kirkelig handling av gudstjenestelig art.” *Bakklandet, Lade og Lademoen menigheter* ”støtter også at en i en vigsel kan klemte 3 ganger 3 slag etter den aronittiske velsignelsen.”

Til §7. Kirkekonsserter og lignende

Forslag til ny tekst er forenklet i forhold til tidligere. *Sammenringing kan skje med en klokke.*

Bakklandet, Lade og Lademoen menigheter skriver. ”Kirkekonsserter har ikke alltid en tydelig profil i forhold til om det ut fra dagens regelverk kan sammenringes.” Det støttes at ringing forslås generelt for alle konsserter.

KA kommenterer at det står ”sammenringing kan skje ved bruk av en klokke”. Det bør kanskje heller stå ”ved bruk av kirkens klokker”? *Feda menighetsråd og Kvinesdal menighetsråd* mener at ”så lenge konserten har liturgiske element, er det helt i orden at det ringes. Ved andre konsertarrangementer skal det ikke ringes.”

Lambertseter menighetsråd støtter ikke at det ringes annet enn ved kirkekonsserter hvor det ikke tas inngangspenger.

Kommentarer til denne paragrafen viser at flere høringsinstanser mener at regelteksten ikke bør endres, og at krav til liturgisk innhold beholdes. Vi foreslår likevel at teksten forenkles og beholdes som i forslaget av den grunn at alle arrangementer som skal være i kirkerommet må oppfylle §1 formålsparagrafen i Regler for bruk av kirken.

Det er et ønske at ringing skal oppleves forskjellig i forhold til hvilke arrangement som det sammenringes til. Det betyr at flere klokker brukes ved ringing til gudstjenester, mens det ringes bare med én klokke til konserter. For å presisere dette foreslås det at «en klokke» endres til «**én** klokke».

Til §8. Klokkespill

Her er det ikke kommet inn noen kommentarer

Til §9. Avgjørelsesmyndighet

Det er til denne paragrafen det er kommet flest kommentarer. Hovedpunktene dreier seg om hvem som skal ha myndighet til å bestemme hvordan det skal ringes, og at det bør stå at ringeskikker registreres i Kirkebyggdatabasen.

Kongsvinger kirkelige fellesråd ”Ansaret gis til prost og menighetsråd. Vi mener det må skje i forståelse med fellesrådet, siden det er fellesrådets ansatte som har oppgaven å betjene klokkene. (...) Hvor blir det av arbeidsgiver i denne sammenhengen? Forslag til tekst: I samarbeid med sokneprest og fellesrådets ansatte registrerer...”

Hamar biskop og bispedømmeråd: ”Menighetsråd byttes til kirkeverge.”

Arne E Sæther: ”prest byttes med kirkeverge i siste setning.”

Nittedal og Hakadal menighetsråd: ”Det er tilstrekkelig at menighetsrådet bestemmer og ser til at de blir fulgt ”

MFO Musikernes fellesorganisasjon mener at kirkemusikeren ofte er en ressursperson i forhold til ringeskikker, og derfor bør få prestens rolle i forhold til å bestemme sammen med menighetsrådet. Det foreslås at dagens formulering med *kirkens prest* beholdes. Begrunnelsen for dette er at det på mange mindre steder er «små» musikerstillinger.

Sør-Aurdal kirkelige fellesråd, Hamar kirkelige fellesråd foreslår til § 9 siste ledd ”Ansaret som tilligger prosten må innbefatte kirkelig fellesråd på grunn av bemanning og økonomi.”

Bremanger kirkelige fellesråd foreslår at ”prosten” bør byttes ut med ”den lokale presten”.

Det er i disse reglene ikke foreslått endringer i forhold til hvem som fører fortegnelse over inventar og utstyr, eller hvem som bestemmer hvordan det skal ringes. En grunn er at kirkerådet ikke har mandat til å pålegge fellesrådet nye oppgaver. Det er heller ikke ønskelig å overføre selve avgjørelsesmyndigheten om bruk av kirkens klokker til

fellesrådet, da det kan være ulike lokale ringeskikker mellom soknene i ett og samme fellesrådsområde. Det vises for øvrig til de kirkerettslige prinsippene i kapittel 3 i høringsbrevet og i hørings sammendraget. Samtidig må behovet for god kommunikasjon og samarbeid mellom menighetsråd og fellesrådet i spørsmål om klokkeringing fremheves.

Foreliggende forslag til ordlyd i paragraf 9 beholdes derfor.

Døvekirken kirkelige fellesråd foreslår ny paragraf 9 for bruk av klokker i deres kirker. ”For bruk av klokker i døvekirken gis det unntak fra bestemmelsene § 2 - § 6. Klokkene brukes fra vedkommende kirkes foreliggende muligheter og tidligere praksis.»

Det tas til følge ved at første setning legges inn som nytt ledd i § 9: **For bruk av klokker i døvekirken gis det unntak fra bestemmelsene § 2 - § 6.**

For å møte de kommentarer som går på at Regler for bruk av kirkens klokker bør være et *kan*-regelverk, foreslår vi at det legges til et nytt ledd under § 9: **«I særskilte tilfeller kan biskopen etter søknad, gi dispensasjon fra deler av bestemmelsene i §§ 3 – 6 .»**

Til §10. Annen bruk av kirkeklokkene

Flertallet som har kommentert regler for bruk av kirkens klokker, støtter regelen om at klokkene ikke skal kunne brukes i sammenheng med aksjoner eller som støtte til demonstrasjoner (*bl.a. Tønsberg kirkelige fellesråd og Sola kirkelige fellesråd.*). *Sola kirkelige fellesråd* foreslår at det legges ned forbud mot annet enn kirkelig bruk.

Kvinesdal kirkelige fellesråd skriver: ”Vi støtter at det ikke skal være mulig å bruke kirkeklokkene til lokale aksjoner og lignende.”

KUN – Kirkelig utdannings senter i Nord mener at den nye paragrafen er for restriktiv: «KUN mener denne paragrafen er streng både i forhold til bruksområdet for kirkeklokker utenom det vi kaller «kirkelig bruk», samt hvem som har avgjørelsesmyndighet. Vi har flere eksempler på at det i lokalsamfunn har vært en meningsfull bruk av kirkeklokker ut over det som tenkes i forslaget. I en kirke i Sverige ringte en nylig med klokkene i to timer under en demonstrasjon arrangert av rasister, som et tegn på fare, og som et profetisk signal til byen. Svalbard kirke og KUN var med på å arrangere en kirkeklokke stafett fra Svalbard til København i forkant av klimatoppmøtet i København for noen år siden. Symbolet var at tiden holder på å renne ut for klimaet, altså fare. Det er også andre eksempler i historien på at kirkeklokkene har vært brukt ut over å ha en liturgisk funksjon. Klokkene kan tenkes brukt ved helt spesielle anledninger hvor kirken vil signalisere fare eller uro.

KUN foreslår en åpnere § 10 hvor en tillater bruk av klokkene også utenom gudstjenester og kirkelige handlinger. Men det må være en kirkelig bruk på den måten at den er hjemlet i kirkelige planer eller vedtak. Det må gå frem at dette er noe en gjør unntaksvis. Det må holde at menighetsrådet har avgjørelsesmyndighet med mulig klageadgang til biskopen.»

Kirkeklokkene har ved forskjellige anledninger i historien vært brukt til å varsle, både i forhold til brann og annen fare. Lenger tilbake i historien var kirkeklokkene en av de få mulighetene som fantes for å varsle, men i vår tid er det andre virkemidlersom tas i bruk. Trolig vil folk heller ikke forstå at det er varsel det dreier seg om.

Det kan heller ikke hjemles i dette kapittelets § 1 formålsparagrafen. Kirkeklokkene defineres som et instrument til liturgisk bruk. Med bakgrunn i dette beholdes tekst som foreslått.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Ettersom det ikke foreslås nye ringninger sett i forhold til gjeldende regelverk, kan vi ikke se at det nye regelverket medfører nye utgifter for menighetsrådene og fellesrådene. Det justerte forslaget gir kun enkelte justeringer av ringemåten.